

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 5.12.2007
COM(2007) 769 final

**RAPORTUL COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

**privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001
privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în
materie civilă sau comercială**

1. CADRU

Prezentul raport al Comisiei a fost elaborat în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială¹.

Înainte de 2001, nu exista niciun instrument obligatoriu între toate statele membre în domeniul obținerii de probe. În 2001, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială, care stabilește norme de procedură în vederea facilitării obținerii de probe dintr-un alt stat membru. De la 1 ianuarie 2004, regulamentul se aplică pe întreg teritoriul Uniunii, cu excepția Danemarcei. Între statele membre în cauză, acesta înlocuiește Convenția de la Haga din 1970. Regulamentul și toate informațiile relevante cu privire la aplicarea acestuia sunt disponibile în Atlasul Judiciar European în materie civilă:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_en.htm

De la intrarea în vigoare a regulamentului, Comisia a discutat aplicarea acestuia cu diferite ocazii în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială. În colaborare cu rețeaua, Comisia a elaborat de asemenea un ghid practic pentru aplicarea regulamentului. În plus, Comisia a cerut efectuarea unui studiu privind aplicarea regulamentului.

1.1. Ședințele Rețelei Judiciare Europene în materie civilă

Aplicarea regulamentului a fost discutată în cadrul mai multor ședințe ale Rețelei Judiciare Europene în materie civilă.

Cu ocazia întâlnirilor anuale ale tuturor membrilor rețelei, care au avut loc la 13-14 decembrie 2004 și la 11 decembrie 2006, ședințele au fost dedicate discutării experiențelor legate de aplicarea regulamentului. Aspectele principale luate în discuție au fost următoarele:

- Probleme practice (de exemplu, cererile au continuat, în unele cazuri, să fie trimise organismelor centrale, în formulare s-a folosit uneori limba statului solicitant, alte probleme de comunicare între instanța solicitantă și instanța solicitată).
- Domeniul de aplicare a regulamentului, în special noțiunile de „materie civilă și comercială” și de „probă” (îndeosebi probleme care au apărut în legătură cu obținerea de mostre de ADN și de sânge, în special în contextul testelor de paternitate).
- Folosirea tehnologiei moderne de comunicare în contextul obținerii de probe. În special, au existat plângeri în legătură cu faptul că, în multe dintre statele membre, mijloacele tehnice pentru videoconferințe nu sunt încă disponibile.

¹ JO L 174, 27.6.1, p. 1.

La 21 aprilie 2005, rețeaua a pus în discuție un proiect de ghid practic elaborat de către serviciile Comisiei în colaborare cu rețeaua. Ghidul are menirea de a oferi sprijin părților, judecătorilor, avocaților și organismelor centrale și de a contribui la o mai bună înțelegere a regulamentului. Acesta este disponibil la adresa:

http://ec.europa.eu/civiljustice/evidence/evidence_ec_guide_en.pdf

La sfârșitul anului 2006 și la începutul anului 2007, Comisia a distribuit 50 000 de exemplare ale ghidului practic statelor membre. Toate instanțele implicate în aplicarea regulamentului ar trebui să fi primit un exemplar al acestui ghid.

1.2. Studiu privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1206/2001

După cum s-a menționat anterior, în scopul elaborării prezentului raport, Comisia a cerut efectuarea unui studiu privind aplicarea regulamentului, care a fost realizat de către un contractant. Acest studiu este disponibil la adresa:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Principalul obiectiv al studiului a fost obținerea unei analize empirice privind aplicarea regulamentului, în special pentru a afla dacă, prin aplicarea regulamentului, cooperarea între instanțe în domeniul obținerii de probe a fost îmbunătățită, simplificată și accelerată.

Studiul, care are la bază o anchetă realizată de către contractant din noiembrie 2006 până în ianuarie 2007, este fondat pe 424 din 544 de răspunsuri la un chestionar privind aplicarea mai multor articole din regulament. La chestionar au răspuns administrațiile statelor membre, judecători, avocați și alte persoane implicate în aplicarea regulamentului.

2. APLICAREA REGULAMENTULUI (CE) NR. 1206/2001

Această secțiune se concentrează asupra întrebării dacă aplicarea regulamentului a dus la simplificarea și accelerarea cooperării dintre instanțe în domeniul obținerii de probe, precum și asupra punerii în practică a mai multor dispoziții ale regulamentului.

2.1. Timpul necesar pentru executarea cererilor

Studiul arată că majoritatea cererilor de îndeplinire a unui act de cercetare sunt executate în termen de 90 de zile, astfel cum este prevăzut la articolul 10 alineatul (1) din regulament (a se vedea anexa I). În opinia celor care au răspuns la chestionar, această perioadă este mai scurtă decât înainte de intrarea în vigoare a regulamentului. Cu toate acestea, există, de asemenea, un număr semnificativ de cazuri în care termenul de 90 de zile este depășit. În unele cazuri, sunt necesare chiar mai mult de șase luni. În plus, perioada de timp necesară pentru executarea cererilor variază în mod semnificativ între statele membre. Este de remarcat îndeosebi faptul că în multe dintre statele membre care au aderat la Uniunea Europeană în 2004, cererile sunt în general executate în termen de 90 de zile, în timp ce în unele dintre celelalte state membre perioada de timp necesară are tendința de a se prelungi.

2.2. Organismele centrale

Se pare că, în general, organismele centrale sunt eficiente în îndeplinirea sarcinilor care le-au fost atribuite prin regulament (a se vedea anexa II). Cu toate acestea, eficiența pare să varieze în mod semnificativ între statele membre.

Studiul arată de asemenea că organismele centrale trebuie uneori să găsească soluții pentru diferite tipuri de dificultăți apărute în legătură cu cererea, astfel cum este prevăzut la articolul 3 alineatul (1) punctul b) din regulament².

În ciuda faptului că regulamentul prevede ca transmiterea cererilor de îndeplinire a unui act de cercetare să se facă în mod direct între instanțele statelor membre, și că, în consecință, organismele centrale ar trebui să înainteze cererile instanței competente doar „în cazuri excepționale”, studiul arată că organismele centrale înaintează „uneori” sau chiar „adesea” cererile instanței competente. Se poate deci trage concluzia că, în perioada de adaptare prezentă, regulamentul nu este cunoscut într-o măsură suficientă și că trebuie făcute toate eforturile pentru a spori cunoașterea acestuia de către instanțele din Uniunea Europeană.

2.3. Formularele

Studiul arată că folosirea de formulare tip nu a ridicat probleme în general (a se vedea anexa III). Introducerea formularelor este considerată ca fiind deosebit de favorabilă și principalul motiv pentru simplificarea și accelerarea obținerii de probe. Cu toate acestea, nu există o formare suficientă la nivelul juriștilor implicați în completarea formularelor, ceea ce duce la apariția de probleme în utilizarea formularelor. Se pare, în special, că uneori formularele nu sunt completate în totalitate și că lipsesc informații esențiale pentru executarea cererii.

2.4. Tehnologia de comunicare

Studiul arată că folosirea tehnologiei de comunicare prevăzute la articolul 10 alineatul (4) și la articolul 17 alineatul (4) din regulament a dus, în practică, la simplificarea și accelerarea obținerii de probe din alte state membre, dar că aceasta este încă folosită destul de rar. În cazurile în care a fost folosită tehnologia de comunicare, în special videoconferința, aceasta nu a cauzat probleme în general (a se vedea anexa IV).

Aceste constatări arată că, pe de o parte, obținerea de probe este simplificată în mod semnificativ prin utilizarea tehnologiei de comunicare, dar că, pe de altă parte, potențialul oferit de utilizarea acesteia este din păcate încă puțin exploatat, deoarece tehnologia necesară este disponibilă doar într-o măsură limitată³. În viitor, statele membre ar trebui să depună eforturi semnificative pentru a spori gradul de utilizare a tehnologiei de comunicare, în special a videoconferinței. Importanța promovării într-o mai mare măsură

² Totuși, comentariile făcute în chestionar nu oferă multe informații cu privire la tipul de probleme cu care s-au confruntat organismele centrale.

³ Instanțele care pot folosi videoconferința în prezent sunt menționate în manualul din cadrul Atlasului Judiciar European în materie civilă. În acest moment, videoconferința se poate folosi în toate instanțele din Țările de Jos și Portugalia, precum și în anumite instanțe din Austria, Cipru, Estonia, Finlanda, Germania, Irlanda, Slovenia, Suedia și Regatul Unit.

a E-Justice a fost de asemenea subliniată de către Consiliu, care, în cadrul ședinței sale din 12 și 13 iunie 2007, a cerut continuarea lucrărilor la E-Justice „în scopul creării unei platforme tehnice la nivel european”, precum și de către Consiliul European care, în ședința sa din 21 și 22 iunie 2007, a concluzionat: „Consiliul ar trebui de asemenea să promoveze într-o măsură mai mare comunicarea electronică în materie juridică («E-Justice»)”.

2.5. Transmiterea cererilor

Din studiu reiese (a se vedea anexa V) că cererile și comunicările sunt transmise de obicei prin „mijloacele cele mai rapide posibile” (articolul 6 din regulament)⁴.

2.6. Contactele directe între instanțe

Spre deosebire de Convenția de la Haga din 1970 privind obținerea de probe, Regulamentul prevede – aceasta fiind una dintre cele mai importante inovații față de Convenția de la Haga – ca transmiterea cererilor de îndeplinire a unui act de cercetare să se facă în mod direct între instanțele statelor membre.

Studiul arată că instanțele solicitante și cele solicitate (articolul 2) sunt în general eficiente în îndeplinirea sarcinilor care le-au fost atribuite conform regulamentului. Aceasta variază totuși între statele membre.

Transmiterea directă a cererilor între instanțe nu pare să fi cauzat probleme specifice. Astfel cum s-a menționat anterior (la punctul 2.2), în perioada actuală de adaptare există încă multe cazuri în care, din cauza lipsei de cunoaștere a regulamentului, contactele directe între instanțe nu sunt folosite, iar obținerea probelor este astfel întârziată, deoarece organismelor centrale li se solicită să înainteze cererile instanței competente.

2.7. Obținerea directă de probe (articolul 17)

O altă prevedere importantă a regulamentului este posibilitatea obținerii directe de probe de către instanța solicitantă dintr-un alt stat membru.

Studiul arată că obținerea directă de probe prevăzută la articolul 17 din regulament este încă foarte puțin folosită. Cu toate acestea, în cazurile în care a fost folosită, aceasta a dus la simplificarea și accelerarea obținerii de probe, în general fără a cauza probleme deosebite (a se vedea anexa VII).

2.8. Aplicarea articolului 18 (costuri)

Din studiu reiese că articolul 18 din regulament nu a cauzat în general probleme speciale (a se vedea anexa VIII). Studiul arată totuși că diferențele dintre legislațiile naționale în ceea ce privește rambursarea plăților pentru onorariile experților sunt uneori percepute negativ.

⁴ Este de remarcat în acest sens că toate statele membre acceptă cereri prin poștă, iar majoritatea și prin fax (toate statele membre, cu excepția Poloniei și Spaniei). Cererile prin email sunt acceptate doar în 13 state membre (Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Malta, Portugalia, Slovacia, Slovenia, și Ungaria).

2.9. Probleme de interpretare

Studiul arată că regulamentul nu a dat naștere la probleme majore de interpretare. Există totuși indicii că noțiunile de „materie civilă sau comercială”, „probă” și „instanță” nu sunt întotdeauna clare și că uneori o mai bună orientare cu privire la sensul precis al acestora este considerată oportună (a se vedea anexa IX).

Se pare că, în special, lipsa unei definiții a conceptului de „probă” din regulament a creat dificultăți. Aceasta a dus la interpretări semnificativ diferite privind ceea ce se consideră a fi „probă” în sensul regulamentului, în special în ceea ce privește prelevarea de mostre de ADN și de sânge și expertizele legate de familie sau de bunăstarea copiilor. Respectând faptul că responsabilitatea principală pentru interpretarea noțiunii de „probă” revine Curții Europene de Justiție,⁵ Comisia este totuși de părere că acest concept ar trebui interpretat în mod autonom și că, pentru a îndeplini obiectivele regulamentului, domeniul de aplicare a regulamentului nu ar trebui limitat în mod inutil printr-o interpretare prea restrânsă. În această problemă, schimbul de opinii și experiențe în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă ar trebui să continue.

2.10. Trimiterea la dreptul național

Faptul că regulamentul face câteva trimiteri la legislațiile naționale nu este privit ca foarte problematic. Conform studiului, se consideră totuși uneori că ar trebui să aibă loc o armonizarea treptată a legislațiilor naționale (a se vedea Anexa X).

2.11. Compatibilitatea dintre regulament și Convenția de la Haga din 1970

Nu au existat probleme de compatibilitate între regulament și alte instrumente precum Convenția de la Haga din 1970 privind obținerea de probe (a se vedea anexa XI).

2.12. Simplificarea și accelerarea obținerii de probe

Regulamentul a dus la simplificarea și accelerarea obținerii de probe (a se vedea anexa XII). Măsura în care aceasta a avut loc variază, totuși, în mod semnificativ între statele membre.

3. CONCLUZII

Comisia a ajuns la următoarele concluzii în ceea ce privește aplicarea Regulamentului nr. 1206/2001 de la intrarea sa în vigoare în 2004:

Aplicarea regulamentului a dus în general la îmbunătățirea, simplificarea și accelerarea cooperării între instanțe în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială. Regulamentul și-a îndeplinit cele două obiective principale, și anume: în primul rând, simplificarea cooperării dintre statele membre și, în al doilea rând, accelerarea

⁵ Este de remarcat în acest context că o cauză privind interpretarea regulamentului este în prezent pendinte la Curtea Europeană de Justiție. În C-175/06 (Tedesco/Fittings Srl), instanța care a făcut trimiterea dorește să știe dacă o cerere de obținere a unei descrieri de bunuri conform articolelor 128 și 130 din Codul italian al proprietății industriale și intelectuale reprezintă una dintre formele obținerii de probe care fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului.

îndeplinirii actelor de cercetare până la un nivel relativ satisfăcător. Simplificarea a fost determinată în principal de introducerea transmiterii cererilor în mod direct între instanțe (deși cererile sunt încă uneori sau chiar adesea trimise organismelor centrale), și de introducerea formularelor tip. În ceea ce privește accelerarea, se poate concluziona că majoritatea cererilor de îndeplinire a unui act de cercetare sunt executate mai repede decât înainte de intrarea în vigoare a regulamentului și în termen de 90 de zile, astfel cum este prevăzut în regulament.

În consecință, nu este necesară modificarea regulamentului, însă funcționarea sa ar trebui îmbunătățită. În special în perioada actuală de adaptare, există anumite aspecte legate de aplicarea regulamentului care ar trebui îmbunătățite:

În primul rând, reiese din diferite constatări că – în pofida discuțiilor purtate în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și a disponibilității ghidului practic în toate statele membre – regulamentul nu este încă suficient cunoscut de către juriști, ceea ce duce la întâzieri și probleme inutile.

De aceea, activitatea desfășurată în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială ar trebui să fie mai bine exploatată în statele membre și, în special, ar trebui asigurată difuzarea largă a ghidului practic în rândul juriștilor prin orice mijloace.

Se pare că măsura în care obținerea de probe a fost simplificată și accelerată variază în mod semnificativ între statele membre. Acest lucru este evident în special în ceea ce privește timpul necesar pentru obținerea probelor, deoarece în unele state membre termenul de 90 de zile adesea nu este respectat. În plus, eficiența organismelor centrale și disponibilitatea tehnologiei moderne de comunicare, în special pentru videoconferințe, variază de asemenea în mod semnificativ între statele membre.

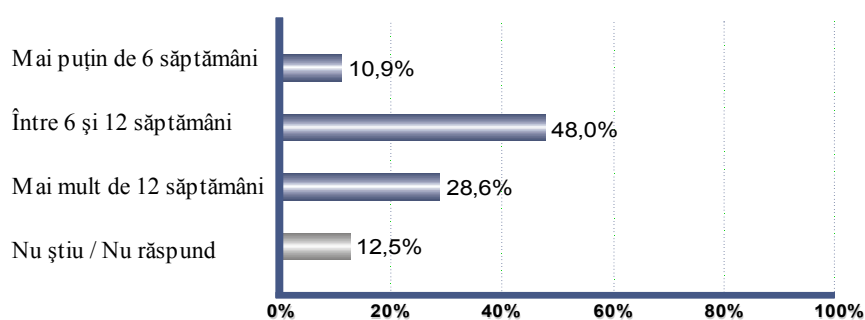
În final, trebuie concluzionat că nu numai potențialul tehnologiei de comunicare nu este folosit încă la întreaga sa capacitate, ci și posibilitatea obținerii directe de probe, o inovație importantă a regulamentului, este încă utilizată destul de rar.

De aceea, Comisia

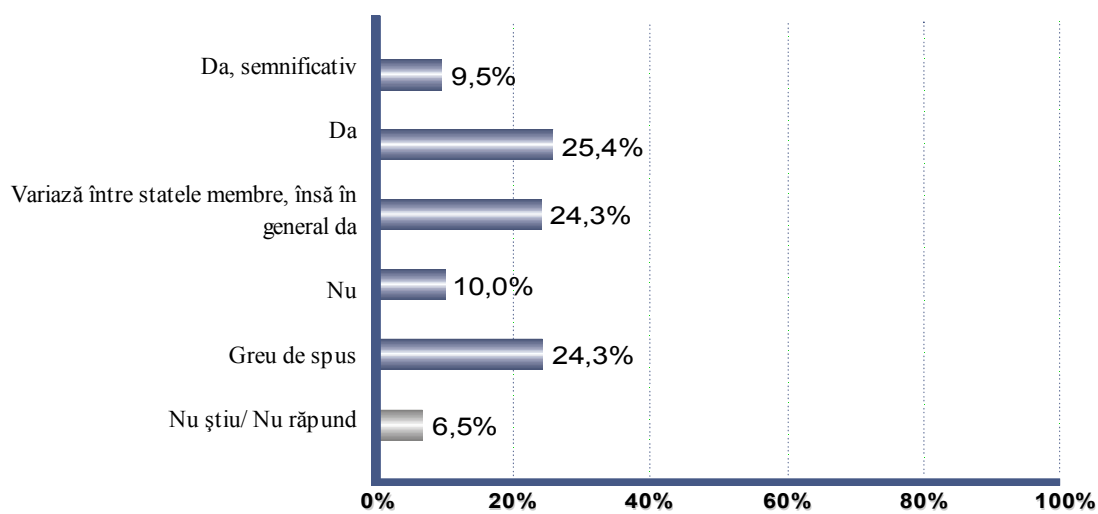
- încurajează toate eforturile suplimentare – în special în afara difuzării ghidului practic – de a spori nivelul de cunoaștere a regulamentului în rândul juriștilor din Uniunea Europeană.
- este de părere că statele membre ar trebui să ia măsuri pentru asigurarea respectării termenului de 90 de zile pentru executarea cererilor.
- este de părere că tehnologia modernă de comunicare, în special videoconferințele, care reprezintă un mijloc important de simplificare și accelerare a obținerii de probe, nu este în mod evident folosită încă la întreaga sa capacitate și încurajează statele membre să ia măsuri pentru introducerea aparaturii necesare în instanțe și tribunale în scopul desfășurării de videoconferințe în contextul obținerii de probe. Importanța promovării în mai mare măsură a E-Justice a fost de asemenea subliniată de către Consiliu (în ședința sa din 12 și 13 iunie 2007) și de către Consiliul European (în ședința sa din 21 și 22 iunie 2007).

Anexa I: Timpul necesar pentru executarea cererilor

Din experiența dumneavoastră, perioada de timp medie necesară pentru executarea unei cereri este de:

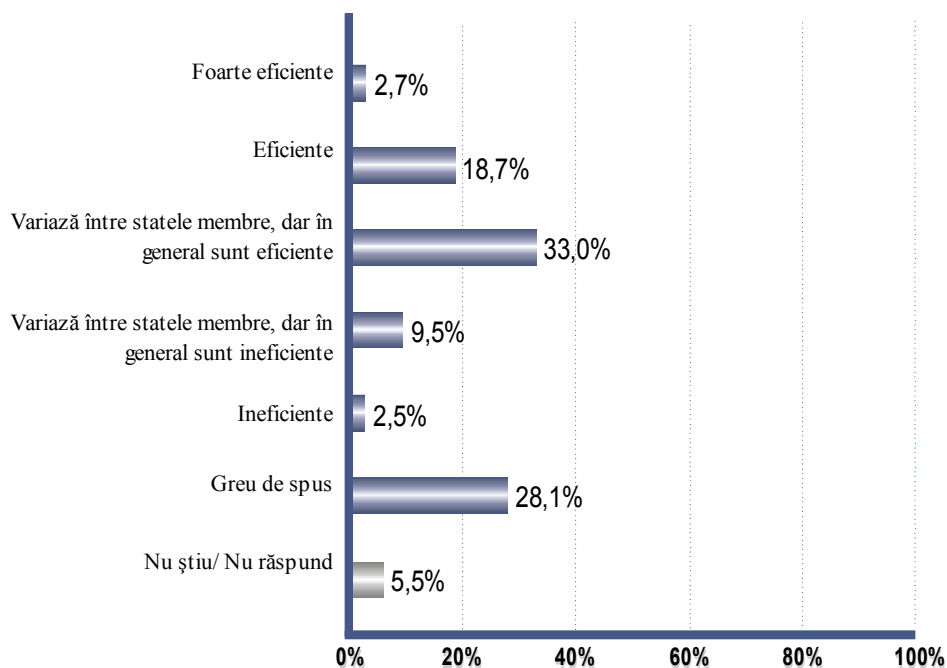

Este această perioadă mai scurtă decât înainte de intrarea în vigoare a regulamentului?

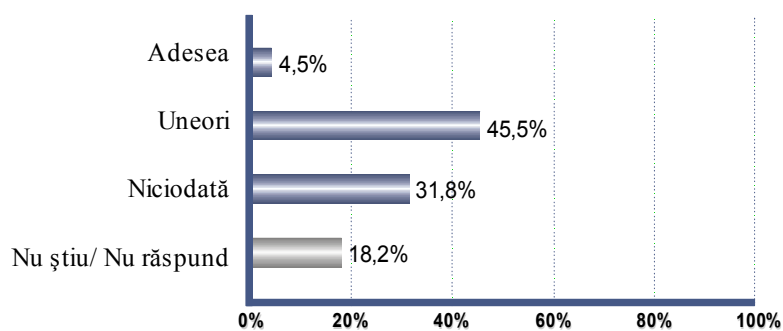

Anexa II: Organismele centrale

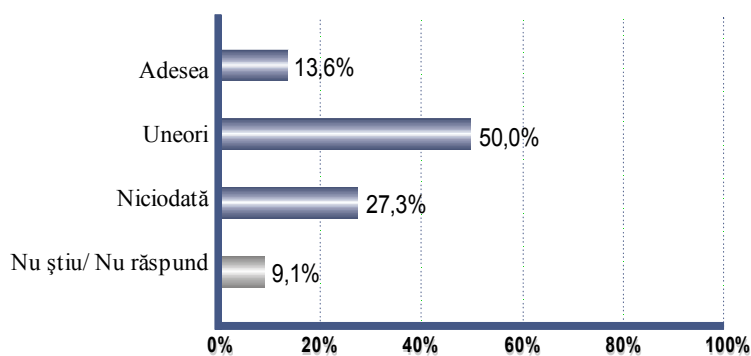
Cât de eficiente sunt organismele centrale în furnizarea de informații instanțelor și în găsirea de soluții pentru orice dificultăți care ar putea apărea în legătură cu o cerere?

Cât de des au trebuit organismele centrale să găsească soluții pentru dificultățile apărute în legătură cu o cerere?

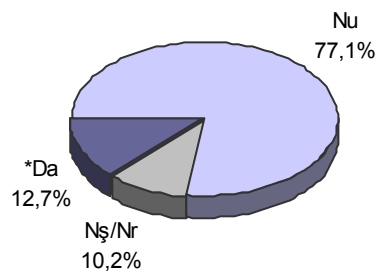

Din experiența dumneavoastră, cât de des au înaintat organismele centrale o cerere către instanța competentă la cererea unei instanțe solicitante?

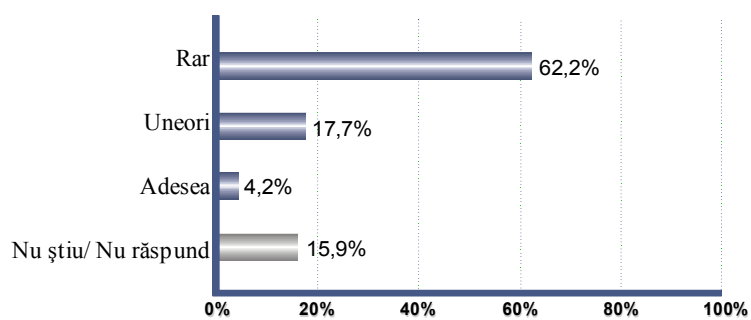
Anexa III: Formularele

A cauzat probleme utilizarea în practică a formularelor? Dacă da, care formulare? De ce?

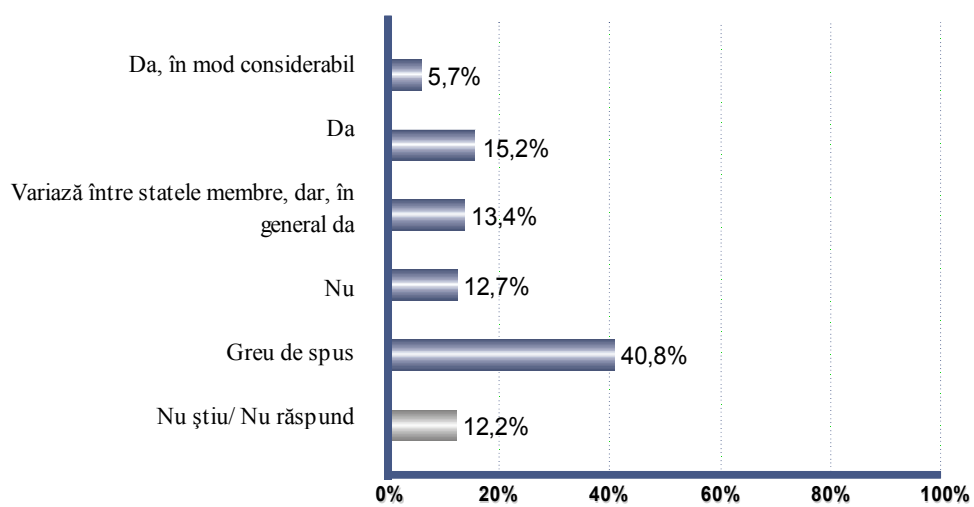

Anexa IV: Tehnologia de comunicare

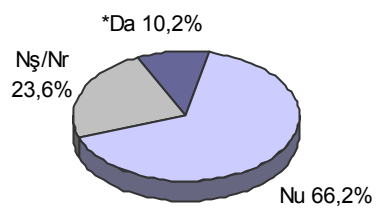
Cât de des este folosită tehnologia de comunicare pentru obținerea de probe? În ce tip de cereri?

În practică, utilizarea tehnologiei de comunicare a dus la simplificarea și accelerarea obținerii de probe din alte state membre?

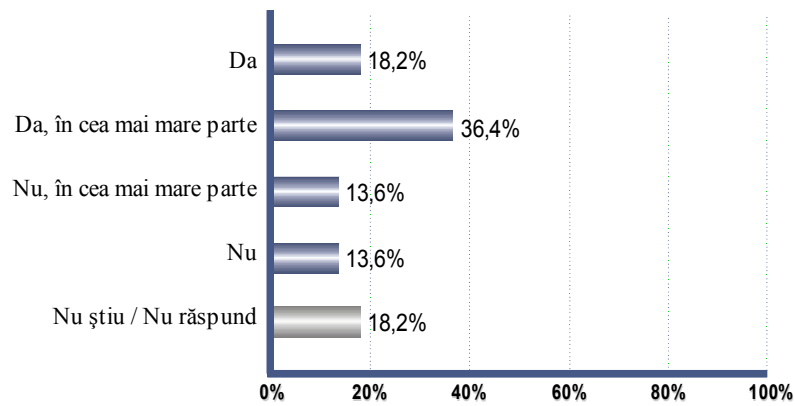

Folosirea tehnologiei de comunicare a cauzat vreo problemă? Dacă da, ce problemă?

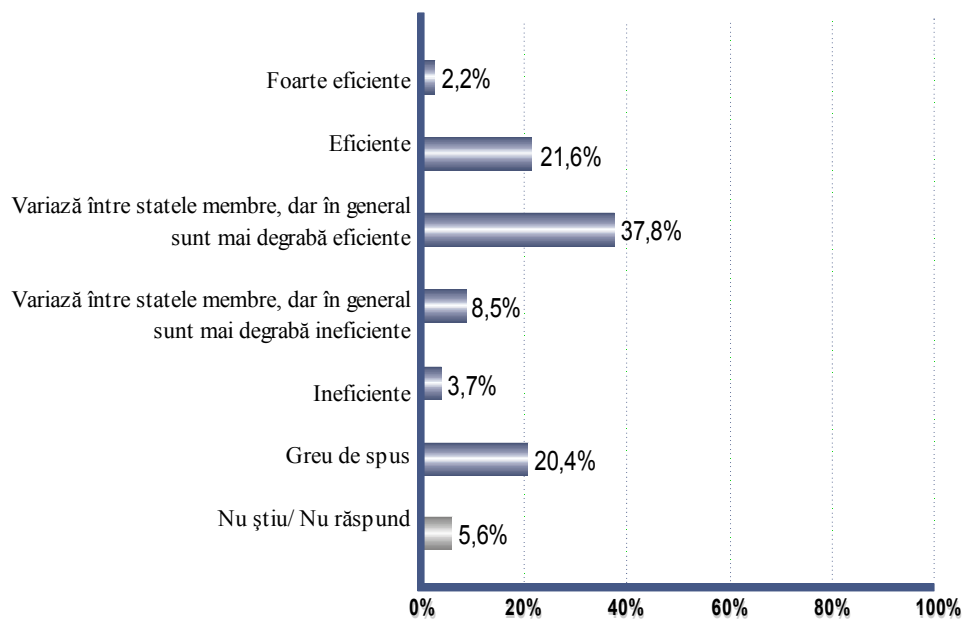
Anexa V: Transmiterea cererilor

Sunt cererile și comunicările adresate, în temeiul regulamentului, statului membru în care locuiți transmise prin „mijloacele cele mai rapide posibile” acceptate de statul dumneavoastră (articolul 6 din regulament)?

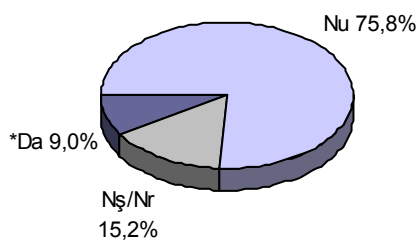

Anexa VI: Transmiterea directă între instanțe

Cât de eficiente sunt instanțele solicitante și solicitate (articolul 2) în îndeplinirea sarcinilor care le-au fost atribuite conform regulamentului?

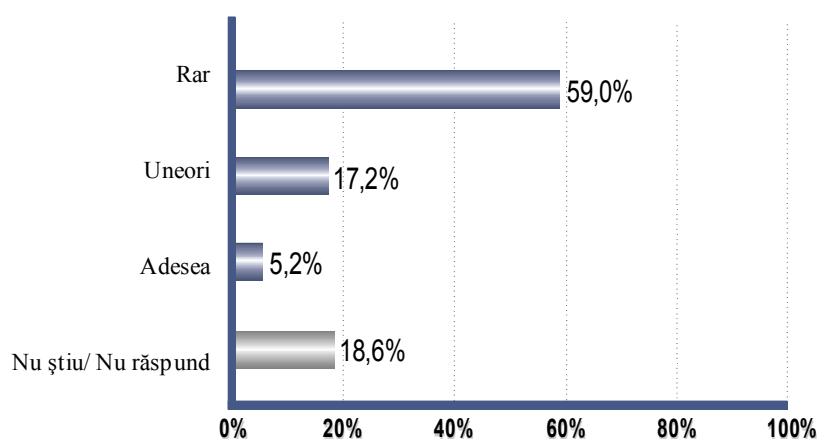

Introducerea contactelor directe între instanțe a cauzat probleme specifice?

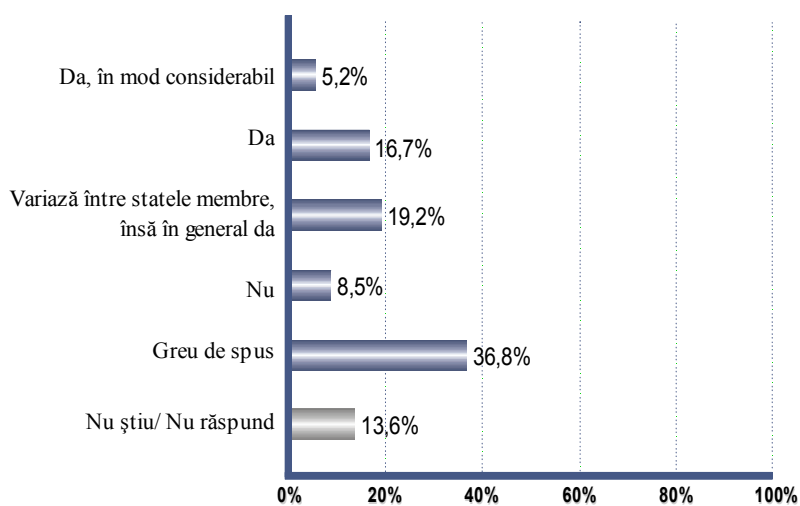

Anexa VII: Obținerea directă de probe

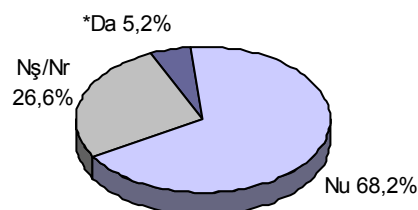
Cât de des este folosită obținerea directă de probe?

A dus introducerea în practică a acestei metode de obținere de probe la simplificarea și accelerarea obținerii de probe din alte state membre?

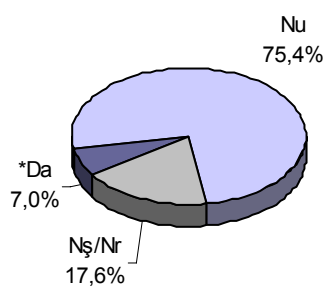

Aplicarea articolului 17 a pus probleme? Dacă da, ce probleme?

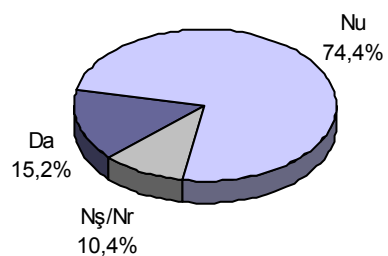
Anexa VIII: Aplicarea articolului 18

A cauzat probleme aplicarea în practică a articolului 18 (costuri)? Dacă da, ce probleme?

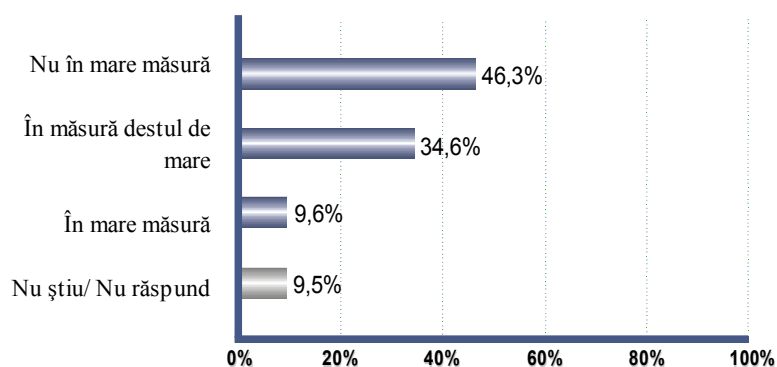
Anexa IX: Probleme de interpretare

Au existat probleme de interpretare a regulamentului, în special în ceea ce privește domeniul său de aplicare și conceptul de „probă”? Au determinat aceste probleme refuzul de a executa cererile (articolul 14)?

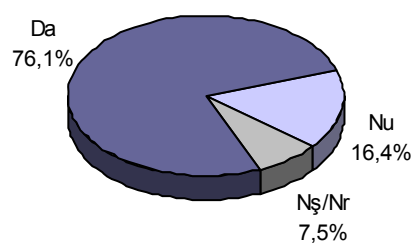

Anexa X: Trimiterea la dreptul național

Considerați că este problematic faptul că regulamentul face deseori trimiteri la legislația națională a statelor membre?

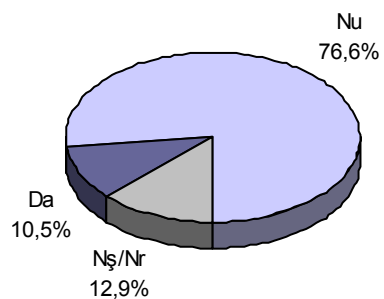

Considerați oportună armonizarea legislațiilor statelor membre privind procedura în domeniul obținerii de probe?

Anexa XI: Compatibilitatea dintre regulament și Convenția de la Haga din 1970

Ați descoperit probleme de compatibilitate între regulament și alte instrumente precum Convenția de la Haga din 1970 privind obținerea de probe ?

Anexa XII: Simplificarea și accelerarea obținerii de probe

Din experiența dumneavoastră, a dus aplicarea Regulamentului nr. 1206/2001 la simplificarea și accelerarea cooperării între instanțe în domeniul obținerii de probe?

